

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2023 työttömyysvakuutusmaksut. Työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärä ehdotetaan pidettäväksi muuten samalla tasolla kuin vuonna 2022, mutta työnantajan työttömyysvakuutusmaksuun ehdotetaan tehtäväksi vuonna 2023 voimaan tulevan muutosturvan rahoitusta varten erillinen 0,03 prosenttiyksikön korotus.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 1,50 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,06 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,75 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,52 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,52 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,22 prosenttia palkasta. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,52 prosenttia palkasta.

Omavastuumaksun palkkasummarajoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi vähintään 36 024 000 euroa. Omavastuumaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi enintään 2 251 500 euroa.

Muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2022 palkkakerrointa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
2.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
2.2 Pääasialliset vaikutukset.....	6
3 Asian valmistelu	8
4 Säännöskohtaiset perustelut.....	8
5 Voimaantulo	9
6 Suhde muihin esityksiin.....	10
LAKIEHDOTUS	11
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	11
LIITE	14
RINNAKKAISTEKSTI.....	14
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	14

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Työttömyysturvan rahoitus

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä rahoituslaki, mukaan työttömyysturvan rahoituksesta vastaavat valtio, työnantajat ja palkansaajat pakollisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassat jäsenmaksuilla. Palkansaajien ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksut tilitetään Työllisyysrahastoon, joka vastaa työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettavista osuuksista ja etuuksista. Työttömyyskassojen maksamista ansiosidonnaisista etuuksista, työttömyyspäivärahoista ja vuorottelukorvausten menoista, valtio kustantaa peruspäivärahaa vastaavan osuuden. Valtio ei osallistu lomautusajalta, sääesteen ajalta eikä lisäpäiviltä maksettujen etuuksien rahoitukseen. Työttömyyskassan osuus kustakin ansioon suhteutetusta päivärahasta on 5,5 prosenttia. Työllisyysrahasto vastaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoituksesta siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat eivät ole siitä vastuussa. Korotetun ansio-osan Työllisyysrahasto rahoittaa kokonaan. Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille työttömyyskassalain (603/1984) 26 §:n mukaista hallintokuluosuutta.

Työllisyysrahasto vastaa myös työntekijän eläkelain (395/2006) 182 §:ssä tarkoitetun vakuutusmaksun suorittamisesta Eläketurvakeskukselle ja valtion eläkerahastosta annetun lain (1297/2006) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun maksun suorittamisesta valtion eläkerahastolle työttömyys- ja koulutusajalta sekä palkkaturvalain (866/1998) 31 §:n ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 29 §:n mukaisen määrän suorittamisesta. Lisäksi Työllisyysrahasto rahoittaa aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuiskoulutustuet muiden kuin yrittäjien osalta ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta. Rahoituslain 23 §:n mukaan Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä työttömyysturvan peruspäivärahan rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien osuutta työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää kuitenkin siten, että tilitettävä määrä on enintään peruspäivärahamenon verran. Lisäksi Työllisyysrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahan rahoitukseen vuosittain 50 300 000 euroa.

Työttömyysvakuutusmaksut

Työllisyysrahaston menot rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksuilla sekä niistä saatavilla sijoitustoiminnan tuotoilla ja tarvittaessa lainanotolla. Rahoituslain 2 §:n mukaan työnantajan on suoritettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu. Työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että rahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan.

Rahoituslain 12 §:n 1 momentin mukaan työnantaja ja lain 15 §:ssä tarkoitettu työntekijä on velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksun työntekijän Suomessa tekemästä työstä. Maksuvelvollisuus on myös soveltuvin osin valtion liikelaitoksella.

Rahoituslain 18 §:n 1 momentin mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 1,50 prosenttia palkasta. Lain mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2022 se on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen yltävältä osalta 2,05 prosenttia palkasta.

Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on laissa määritelty siten, että työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on lisäksi määritelty niin, että palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret.

Rahoituslain 18 §:n 5 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 197 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 197 500 euroa.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,74 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,50 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että ne vastaavat niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja. Osaomistajien työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä ei siten oteta huomioon sitä rahoitusosuutta, jonka Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille etuuksien rahoitukseen, eikä myöskään eläkkeiden rahoitukseen Valtiokonttorille maksettavaa määrää. Sen sijaan yksityisten alojen eläkejärjestelmään tilitettävä niin kutsuttu ETK-maksu sisältyy maksun perusteeseen, ja muodostaa siitä suurimman osan.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu on vuonna 2022 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,18 prosenttia.

Yliopistoille on vuoden 2012 alusta voimaan tulleella lainmuutoksella (1332/2011) säädetty oma työttömyysvakuutusmaksunsa. Sitä koskevan hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 87/2011 vp) mukaan yliopiston työttömyysvakuutusmaksua on esitetty yleistä työttömyysvakuutusmaksua alhaisemmaksi, koska yliopistolain voimaantulon jälkeen annetun lain (559/2009) 11 §:n mukaan ennen vuotta 1980 syntyneet työntekijät jäävät valtion eläketurvan piiriin eikä heidän osaltaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua käytetä työttömyysajalta kertyvän eläkkeen rahoitukseen. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 197 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta.

Rahoituslain 18 §:n 6 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun maksuprosentit vahvistetaan kalenterivuodeksi kerrallaan. Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden maksuja koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Ostavastuumaksu

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 197 500 miljoonaa euroa.

Maksuvelvollisuus syntyy, jos työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisesti lisäpäiviin tai jos henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuvan 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 64 vuotta tai hän

on alkanut saada vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos työsuhde on päätynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta, työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta, työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, työntekijä on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa tai työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut.

Omavastuumaksun perusteena on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle tai lomautetulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi siitä lukien, kun hänen oikeutensa lisäpäiviin alkaa, siihen saakka, kunnes hän täyttää 64 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Jos päivärahaoikeus on alkanut 61 vuoden iän täyttämisen jälkeen, omavastuumaksun perusteena on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 64 vuotta.

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia omavastuumaksun perusteena olevasta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen palkkasumma on vähintään 35 160 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 197 500 euroa.

Omavastuumaksu peritään lisäpäiväoikeuden alkaessa tai irtisanotun työntekijän täytettyä 64 vuotta.

Muutosturvamaksu

Muutosturvakoulutuksesta ja muutosturvarahasta muodostuva muutosturva rahoitetaan muutosturvamaksulla, joka muodostuu irtisanovan työnantajan osasta ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksuun sisältyvästä yhteisestä osasta. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään irtisanomisen yhteydessä. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrä perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrä on työntekijälle maksettavan muutosturvarahan määrä kerrottuna luvulla 0—2,9 riippuen työnantajan palkkasummasta. Kertoimen tarkistamisesta säädetään lain 18 §:n 6 momentissa. Maksua ei kuitenkaan peritä, jos työnantajan palkkasumma on vähemmän kuin 2 197 500 euroa vuodessa (vuonna 2022). Jos työnantajan palkkasumma on 2 197 500 euroa vuodessa, maksu on 0 euroa, ja tämän jälkeen maksu kasvaa lineaarisesti ja on täysimääräinen, kun palkkasumma on vuodessa 35 160 000 euroa tai enemmän. Palkkasummarajat vastaavat omavastuumaksussa noudatettavia palkkasummarajoja, ja niitä tarkistetaan vuosittain palkkakertoimen muutosta vastaavasti.

Työllisyysrahasto vastaa irtisanovan työnantajan osan perimisestä työnantajilta. Tätä varten se saa työttömyyskassalta tai Kansaneläkelaitokselta tiedon muutosturvarahan maksamisesta jäsenmäärästä. Työttömyyskassa ja Kansaneläkelaitos ilmoittavat Työllisyysrahastolle myös siitä, jos muutosturvarahan muut ehdot täyttävän henkilön muutosturvaraha evätään esimerkiksi siksi, että irtisanottu henkilö ei ole ilmoittautunut määräajassa työnhakijaksi TE-toimistossa. Tällöin Työllisyysrahasto määrittelee muutosturvarahan määrän ja perii irtisanovan työnantajan

muutosturvamaksun sen mukaan. Työnantajien yhteinen osa määritetään niin, että sillä pystytään kattamaan se osa muutosturvasta syntyvästä menosta, jota ei rahoiteta irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun tuotolla.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

2.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2023 työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan työttömyysturvamenoja ja maksut on vahvistettava siten, että Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien maksuosuuksien siirroista.

Työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärä ehdotetaan pidettäväksi muuten samalla tasolla kuin vuonna 2022, mutta työnantajan työttömyysvakuutusmaksuun ehdotetaan tehtäväksi vuonna 2023 voimaan tulevan muutosturvan rahoitusta varten erillinen 0,03 prosenttiyksikön korotus. Palkansaajan maksu olisi 1,50 prosenttia ja työnantajan maksu 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,06 prosenttia. Ehdotetuilla työttömyysvakuutusmaksuilla Työllisyysrahasto arvioi oman talousennusteensa perusteella tuloksensa olevan noin 380 miljoonaa euroa ylijäämäinen vuonna 2023. Rahaston suhdannepuskurin määrä olisi silloin noin 1 447 miljoonaa euroa vuoden 2023 lopussa. Suhdannepuskurin enimmäiskoko olisi noin 2 180 miljoonaa euroa.

Vastaava suhteellinen muutos ehdotetaan tehtäväksi myös yrityksen osaomistajien, valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksujen määriin. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,52 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan maksu olisi 0,75 prosenttiyksikköä ja työnantajan maksu 0,52 prosenttia palkasta. Valtion liikelaitoksen maksu olisi 0,52 prosenttia palkasta palkkasumaan 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,22 prosenttia.

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi omavastuumaksussa sovellettavat palkkasummarajat työttömyysvakuutusmaksun palkkasummarajaa vastaavasti vuoden 2022 palkkakertoimella. Täysimääräinen omavastuumaksu perittäisiin, jos yrityksen palkkasumma olisi vähintään 36 024 000 euroa. Jos palkkasumma olisi tätä pienempi, omavastuumaksu alenisi lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei perittäisi, jos palkkasumma olisi enintään 2 251 500 euroa.

Muutosturvamaksun maksuvelvollisuuteen liittyviä palkkasummarajoja ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan vuoden 2022 palkkakeroa.

2.2 Pääasialliset vaikutukset

Työttömyysvakuutusmaksut

Työllisyysrahaston arvion mukaan, joka on tehty valtiovarainministeriön talousennusteilla, Työllisyysrahaston ylijäämän arvioidaan olevan 423 miljoonaa euroa vuonna 2023. Tänä vuonna tuloksen arvioidaan olevan noin 428 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kun suhdannepuskurissa arvioidaan olevan varoja vuoden 2022 lopussa 1062 miljoonaa euroa, arvioidaan puskurissa olevan vuoden 2023 lopussa varoja 1 485 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön ennusteen mukaan.

Alla olevassa taulukossa on valtiovarainministeriön ja Työllisyysrahaston talousennusteilla tehdyt arviot Työllisyysrahaston tuloksesta ja suhdannepuskurin koosta vuodelle 2023. Lisäksi taulukossa on riskiskenaario, joka on tehty 8,3 %:n työttömyysasteella.

Taulukko 1. Arvio vuoden 2023 Työllisyysrahaston tuloksesta ja suhdannepuskurin koosta eri talousennusteilla.

	Arvio kaudentuloksesta (milj. euroa)	Arvio suhdannepuskurin koosta (milj. euroa)	Arvio työttömyysasteesta
Valtiovarainministeriön talousennuste	423	1 485	6,5 %
Työllisyysrahaston talousennuste	380	1 447	6,9 %
Riskiskenaario	-748	-172	8,3 %

Työllisyysrahasto arvioi työnantajan maksuja kertyvän 1 385 miljoonaa euroa (1 354 miljoonaa euroa vuonna 2022) ja palkansaajan maksuja noin 1 450 miljoonaa euroa (1 408 miljoonaa euroa vuonna 2022).

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on verotuksessa vähennettävä meno. Tässä esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän yhteisöverotuloja yhteensä 4 miljoonalla eurolla josta valtion osuus on 3 miljoonaa euroa ja kuntien osuus on miljoona euroa.

Palkansaajamaksun tuotosta tilitetään Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahojen rahoitukseen osa, joka vastaa kassaan kuulumattomien osuutta palkansaajamaksun tuotosta. Ehdotetulla maksulla peruspäivärahojen rahoitukseen tilitetään vuonna 2023 arviolta 292 miljoonaa euroa.

Alla olevasta taulukosta voidaan nähdä työttömyysvakuutusmaksujen tason muutokset vuosina 2017—2022. Lisäksi taulukkoon on lisätty Työllisyysrahaston suhdannepuskurin koon muutokset vuosina 2017—2021.

Taulukko 2. Työttömyysvakuutusmaksujen tason ja suhdannepuskurin koon muutokset.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ehdotus vuodelle 2023
Työttömyysvakuutus- maksut (%)							
• palkansaaja	1,60	1,90	1,50	1,25	1,40	1,50	1,50
• työnantaja							
- alempi maksu	0,8	0,65	0,50	0,45	0,50	0,50	0,52
- ylempi maksu	3,30	2,60	2,05	1,70	1,90	2,05	2,06
- keskimääräinen maksu	2,40	1,91	1,50	1,25	1,41*	1,51*	1,54*
• yhteensä	4,00	3,81	3,00	2,50	2,81	3,01	3,04
Suhdannepuskurin koko (miljoonaa euroa)	106	969	1 668	1 045	633	1 062	1 485**

* Työnantajan keskimääräinen maksu perustuu tilastojen pohjalta tehtyyn laskennalliseen arvioon ja voi poiketa hieman palkansaajien maksusta. Keskimääräisen maksun toteuma voi myös poiketa hieman arviosta, sillä eri mak-
suluokkiin kuuluvien työnantajien palkkasummien suhteet vaihtelevat hieman vuositasolla.

** Valtiovarainministeriön talousennusteen mukainen arvio.

3 Asian valmistelu

Rahoituslain 18 §:n 6 momentin mukaan Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden mak-
suja koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Esityksessä ehdotetut työttömyysvakuutusmaksut ovat Työllisyysrahaston esityksen mukaiset.
Valtion liikelaitosten ja yliopistojen työttömyysvakuutusmaksut on valmisteltu sosiaali- ja ter-
veysministeriössä.

Valmistelun yhteydessä on kuultu valtiovarainministeriötä, keskeisiä työmarkkinajärjestöjä,
Suomen Yrittäjät ry:tä, Työllisyysrahastoa, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:tä ja Kansan-
eläkelaitosta.

4 Säännöskohtaiset perustelut

14 a §. *Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu.* Pykälässä säädetyt palkkasummarajat eh-
dotetaan muutettaviksi vastaamaan vuonna 2022 sovellettavaa palkkakerrointa.

18 §. *Työttömyysvakuutusmaksujen määrä.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi
vuoden 2023 työttömyysvakuutusmaksusta ja vuonna 2023 sovellettavista palkkasummaraa-
joista. Palkkasummarajojen tarkistamiskäytäntöä muutettiin lailla 970/2013 siten, että laissa
olevat palkkasummat muutetaan vastaamaan edellisen vuoden palkkakerrointa. Vahvistettaessa
vuoden 2023 maksuja palkkasummarajaa korotetaan vuonna 2022 sovellettavalla palkkakertoimella.

Työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärä ehdotetaan pidettäväksi muuten samalla tasolla
kuin vuonna 2022, mutta työnantajan työttömyysvakuutusmaksuun ehdotetaan tehtäväksi
vuonna 2023 voimaan tulevan muutosturvan rahoitusta varten erillinen 0,03 prosenttiyksikön

korotus. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 1,50 prosenttia. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,52 prosenttia palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,06 prosenttia. Ehdotetulla työttömyysvakuutusmaksulla Työllisyysrahasto arvioi valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan, että vuoden 2023 tulos olisi noin 423 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Rahaston suhdannepuskurissa olisi siten vuoden 2023 lopussa varoja noin 1447 miljoonaa euroa. Suhdannepuskurin enimmäiskoko olisi noin 2 180 miljoonaa euroa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yrityksen osaomistajan palkansaajamaksusta ja yrityksen osaomistajasta maksettavasta työnantajan työttömyysvakuutusmaksusta. Lain 14 ja 16 §:n mukaan osaomistajien työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että ne vastaavat niiden etuuskien rahoitusta, joihin osaomistajat ovat oikeutettuja. Osaomistajien työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä ei siten oteta huomioon sitä rahoitusosuutta, jonka Työllisyysrahasto maksaa työttömyyskassoille etuuskien rahoitukseen, eikä myöskään eläkkeiden rahoitukseen valtiokonttorille maksettavaa määrää. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuksi vuonna 2023 ehdotetaan 0,75 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettavaksi työnantajan työttömyysvakuutusmaksuksi 0,52 prosenttia palkasta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtion liikelaitosten työttömyysvakuutusmaksusta. Voimassaolevan lain 12 §:n 2 momentissa säädetään, että velvollisuus työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen on myös valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (1062/2010). Maksun määrässä otetaan huomioon Työllisyysrahaston työttömyyskassoille maksamat rahoitusosuudet sekä Työllisyysrahaston hallintokulut. Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksuksi vuonna 2023 ehdotetaan 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,22 prosenttia palkasta.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yliopistojen työttömyysvakuutusmaksusta. Yliopistolain voimaantulon jälkeen annetun lain (559/2009) 11 §:n mukaan ennen vuotta 1980 syntyneet työntekijät jäävät valtion eläketurvan piiriin. Heidän osaltaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua ei käytetä työttömyysajalta kertyvän eläkkeen rahoitukseen. Tästä syystä vakuutusperiaatteen mukaisesti yliopistojen maksua esitetään yleistä työttömyysvakuutusmaksua alhaisemmaksi. Yliopistojen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 olisi 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,52 prosenttia palkasta.

Pykälän 5 momentin palkkasummarajoja ehdotetaan korotettaviksi vuonna 2022 sovellettavalla palkkakertoimella. Lisäksi momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että palkkasummarajan alle jäävään palkkasummaan perustuvaa maksun määrää ei pyöristetä viiteen sadasosaan vaan maksu määritellään sadasosan tarkkuudella. Maksu on tarpeen määrittellä sadasosan tarkkuudella muutosturvamaksun yhteisen osan käyttöön oton johdosta. Muutosturvamaksun yhteinen osa lisää työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määrää vain muutamalla prosentin sadasosalla.

24 §. Maksuvelvollisuus. Pykälän 1 momentin johtolauseessa mainittu palkkasummaraja muutettaisiin vastaamaan vuonna 2022 sovellettavaa palkkakerrointa.

24 a §. Omavastuumaksun määrä. Pykälän 3 momentissa säädetyt palkkasummarajat ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan vuonna 2022 sovellettavaa palkkakerrointa.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2023.

6 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 14 a §, 18 §:n 1—5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 14 a §, 18 §:n 5 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 678/2022 sekä 18 §:n 1—4 momentti ja 24 a §:n 3 momentti laissa 1189/2021, seuraavasti:

14 a §

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0—2,9. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetusta työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 251 500 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 36 024 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 251 500 euroa.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 1,50 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2023 se on 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen yltävältä osalta 2,06 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 0,75 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,52 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 0,52 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,22 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,52 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 251 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 251 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 251 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 36 024 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 251 500 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Helsingissä 19.9.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 14 a §, 18 §:n 1—5 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 24 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 14 a §, 18 §:n 5 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 678/2022 sekä 18 §:n 1—4 momentti ja 24 a §:n 3 momentti laissa 1189/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 a §

14 a §

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0—2,9. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 197 500 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 35 160 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 197 500 euroa.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0—2,9. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 251 500 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 36 024 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 251 500 euroa.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 1,50 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2022 se on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,05 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,74 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,50 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,15 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2022 on 0,50 prosenttia palkasta palkkasumman 2 169 000 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,49 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 169 000 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 169 000 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 1,50 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2023 se on 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,06 prosenttia palkasta.

Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 0,75 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,52 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 0,52 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen yhteismäärästä palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,22 prosenttia palkasta.

Yliopistolain (558/2009) 1 §:ssä tarkoitetun yliopiston työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2023 on 0,52 prosenttia palkasta palkkasumman 2 251 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,52 prosenttia palkasta.

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret *ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa*. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken *pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla*. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 251 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 251 500 euroa. Edellä

mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 169 000 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 251 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 35 160 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 197 500 euroa.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Täysimääräinen omavastuumaksu on 90 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 36 024 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 251 500 euroa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .